

HANDLINGSPLAN
FÖR VARSAM UTVECKLING
AV HOLMÖN 2020-2030

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling, Europa
investerar i landsbygdsområden

UMEÅ
KOMMUN

Inledning	3
Om Holmön - resurser och förutsättningar	5
Övergripande perspektiv	5
Samtal/samsyn/samhandling	
Besöksnäring som underlag för lokal service	
Ö-perspektivet	
Gemensamt ansvar för genomförande	
Metod	6
1,2,3, kör! - utveckling i tre steg	
Vår modell över samhälle och service	6
Holmöns Lanthandel - navet i havet	7
Lokal resursanvändning och förädling	8
Ö-logistik	10
Betaltjänster och paketerbjudanden	13
Ökat vistelseunderlag	14
Resan har börjat	16

Publicerad av Holmöns Utvecklingsforum juli 2020, som en del av »Holmömodellen – förstudie kring servicelösningar för skärgård och landsbygd«, och framtagen med stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och från Umeå kommun

Den arbetsgrupp som tagit fram denna handlingsplan har bestått av Elenor Nordström, Joar Sandström, Jorik Otterbjörk och Maja Hallén
Grafik: Maja Hallén, Foto: Alexandra Ellis, Grafisk form: Maria Persson/Plokk

INLEDNING

Holmöns Utvecklingsforum, HUF, är en paraplyorganisation som samlar öns föreningar och verksamheter. Vintern 2019/2020 genomförde vi en förstudie som handlade om att utveckla den kommersiella servicen på ön, och resultatet blev denna handlingsplan.

Innehållet till handlingsplanen utgår från 9 byaluncher (möten), en enkätundersökning och en lokalekonomisk analys (LEA). Handlingsplanen är full av drömmar och ambitioner, men framförallt av konkreta saker som vi tillsammans kommit fram till behöver göras. Arbetet har tagit avstamp i det strategidokument som arbetades fram tillsammans med Umeå kommun 2012/2013. Vårt långsiktiga mål är att strategidokumentet ska vara förverkligat till 2030, och det är mycket som ska göras!

Tack vare stöd från EU, Tillväxtverket och Umeå kommun, har en projektgrupp anställd av Holmöns utvecklingsforum kunnat arbeta med projektet »Holmömodellen – förstudie kring servicelösningar i skärgård och landsbygd« och bland annat tagit fram denna handlingsplan. Vi hoppas att handlingsplanen ska underlätta vårt arbete med att fortsätta utveckla Holmön till en levande skärgårdsby!

2020-06-06, Holmöns utvecklingsforum, projektägare

Joar Sandström, ordförande

Det kommunala strategidokumentet *Holmön – Umeås utpost i Kvarken* togs fram tillsammans av Umeå kommun och HUF 2012/2013. Dokumentet slår fast att det ska vara möjligt att bo, arbeta och bedriva verksamhet på Holmön och att det ska vara möjligt att dagligen pendla till och från fastlandet. Bostäder behöver byggas och öarnas unika natur och kulturmiljö ska tillvaratas. Allt detta för att inom snar framtid vara 100 bofasta personer på ön.

OM HOLMÖN – RESURSER OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

Holmön är ett levande samhälle på en ö i Norra Kvarken. Holmön var fram till 1973 egen kommun, men är idag en del av Umeå kommun. Ön är bebodd året om och under sommaren ökar befolkningen mångdubbelt.

Till Holmön reser man enklast med Trafikverket Färjerederiets färja. Färjeleden är 10 km lång och helt gratis. Resan tar 40 minuter. Holmöfärjan är den viktigaste länken till fastlandet och transporterar resenärer, varor och gods. De gånger färjans kapacitet inte räcker till, får det stor inverkan på samhället. I dagsläget är möjligheterna att transportera varor och gods begränsade. Under vintern tillåts färjan inte längre trafikera genom is och trafiken blir periodvis helt stillastående.

Samhället är litet och vanan är stor av att lösa saker på egen hand. Till exempel förvaltas hamnen, öns museum och affären av föreningar. Civilsamhället spelar en avgörande roll för att viktiga funktioner i samhället ska fungera.

Öns butik, Holmöns Lanthandel, ägs av en förening. Lanthandeln är navet på Holmön och säljer dagligvaror och drivmedel. Lanthandeln fungerar även ombud för PostNord, Apoteket och Systembolaget.

I hjärtat av byn finns Prästgården, som är öns enda vinterbonade samlingslokal och vandrarhem. Här samlas byns föreningar för sina möten och verksamheter, och under det senaste året har även olika näringsverksamheter använt Prästgården. Storköket har börjat fungera som ett enklare bageri, och huset har nyttjas som kontor. Sävar-Holmöns Församling vill sälja Prästgården, och för att säkerställa att huset kan finnas kvar och bidra till byns utveckling, verkar Holmöns Utvecklingsforum för ett övertagande av fastigheten.

Naturen på Holmön är unik. Här finns ett av Sveriges största marina naturreservat, och landskapet är tydligt påverkat av landhöjningen och i ständig förändring. Holmön är en naturskön plats att bo på, men också ett populärt besöksmål för turister.

ÖVERGRIPANDE PERSPEKTIV

Innehållet i denna handlingsplan genomsyras av ett antal övergripande perspektiv, som också ska genomsyra det fortsatta arbetet.

Samtal/samsyn/samhandling

Genom ett ökat samarbete mellan aktörer får vi goda synergieffekter. Utvecklingen blir mer effektiv och förankrad, och mer hållbar.

Besöksnäring som underlag för lokal service

Genom en hållbar och utökad besöksnäring ökar underlaget för kommersiell service, vilket gynnar hel- och deltidsboende vilket därmed ökar möjligheterna till att bo på Holmön.

Ö-perspektivet

En ö är en tydligt avgränsad plats. Det blir särskilt tydligt vilka varor som fraktas till ön, och vilket avfall som transporteras från ön. För en ökad hållbarhet är det viktigt med cirkularitet, och kreativa lösningar som minskar belastningen av jordens resurser.

Gemensamt ansvar för genomförande

I handlingsplanen identifieras ett stort antal åtgärder som behöver genomföras inom flera olika områden. Vem eller vilka som ska genomföra varje enskild åtgärd är inte angivet i handlingsplanen. Ibland kan det vara givet att en viss aktör ansvarar för att en åtgärd genomförs, i andra fall kan det krävas att ett helt nytt företag/förening behöver startas. Holmöns Utvecklingsforum, HUF, kommer att använda handlingsplanen som ett verktyg i det långsiktiga utvecklingsarbetet. Eftersom HUF samlar alla föreningar och verksamheter, kan vi ta ett gemensamt ansvar för att åtgärderna genomförs, och över tid delegera till lämpliga aktörer. Handlingsplanen ska också ses om ett levande dokument, som kan justeras vid behov eftersom förutsättningar ständigt förändras.

METOD

1,2,3, kör! - utveckling i tre steg

För att skapa ordning bland alla idéer till utveckling, har vi valt att sortera dem efter hur stora insatser som krävs. Föreslagna åtgärder har delats in i tre steg.

STEG 1	STEG 2	STEG 3
Aktiviteter som kan starta i princip direkt, exempelvis att starta en ny förening eller köpa några verktyg.	Här samlas sådant som kräver mer förarbete, mer kunskap och/eller någon form av finansiering, exempelvis nyetablering av företag, investeringsstöd eller projektmedel.	Här samlas sådant som inte står i vår egen makt att förändra just nu, men som vi kan påverka på lång sikt. Exempelvis behov av mer flexibla regelverk hos myndigheter, eller lösningar för en mer stabil färjetrafik.

De olika stegen visar hur mycket vi faktiskt kan genomföra. Istället för att fastna vid de problem som är svåra att lösa vill vi istället fokusera på vad vi kan göra själva. Genom att snabbt skapa och tillvarata engagemang ser vi att förändring är möjlig, vilket bidrar till en positiv kraft i samhället. Att lösa de enklare problemen skapar också bättre förutsättningar för att ta tag i de större utmaningarna.

Vi är övertygade om att något av det mest effektiva vi kan göra för att påverka, är just att börja arbeta med åtgärderna på steg 1 och 2. Att påverka myndigheter och politiker för att kunna nå steg 3 blir långt mycket enklare om vi redan hunnit en bit på vägen. Det arbete vi själva lägger ned visar vilket levande samhälle Holmön är och bidrar till ett ökat underlag för den samhällsservice vi har behov av.

De förslag till åtgärder som presenteras nedan är alla kopplade till något av stegen. Ibland finns tydliga samband: om vi gör 1, så kommer 2 och sedan 3. Andra åtgärder sträcker sig bara över ett eller två steg, beroende på åtgärdernas karaktär.

VÅR MODELL ÖVER SAMHÄLLE OCH SERVICE

Förstudien handlar om att utveckla den kommersiella servicen på Holmön. Genom att kartlägga vilka behov av kommersiell service vi har, hur efterfrågan ser ut, samt vilka möjligheter och förutsättningar som finns, har vi skapat en modell för hur allt allt hänger ihop. Med hjälp av modellen kan vi bättre beskriva hur vi vill att den kommersiella servicen på Holmön ska utvecklas.

I centrum av modellen finns Holmöns Lanthandel. Lanthandeln är ett viktigt nav i samhället. Runt Holmöns Lanthandel kretsar andra serviceområden i samhället

beskrivna som cirklar. Det cirkulära symboliserar att varje del av samhället måste utvecklas hållbart. Hållbarhet, såväl vad gäller människa, planet och ekonomi, är centralt för att utvecklingen ska vara värd att genomföra.

Den yttre cirkeln motsvarar ökat *vistelseunderlag*. Vistelseunderlag är ett begrepp vi tagit fram själva. Tanken är att vistelseunderlaget ska inkludera alla personer som vistas på Holmön, och inte enbart öns folkbokförda. Fastboende, deltidsboende och turister bidrar alla till ökad köpkraft. Vistelseunderlaget blir därmed ett mer relevant verktyg för att beskriva vilken köpkraft som finns. Att öka vistelseunderlaget är något som växelverkar med alla system i modellen. Mer om begreppet vistelseunderlag finns att läsa i dokumentet Lokalekonomisk analys Holmön.

Vi ska nu titta närmare på varje del i modellen, och beskriva vilka åtgärder som behöver göras. Något som kommer att bli tydligt är hur den kommersiella servicen finns med som en förutsättning för att allt ska fortsätta snurra.

HOLMÖNS LANTHANDEL – NAVET I HAVET

Holmöns Lanthandel är öns samlingspunkt och spelar en central roll för servicen på ön. Lanthandeln fungerar som apoteksombud, systembolagsombud, administrerar post och paket och säljer bensin. Här finns också biblioteksböcker att låna, möjlighet att fylla sin vattenflaska samt en liten caféhörna. Holmöns Lanthandel ägs av en förening, Holmöaffären Ekonomisk Förening. Genom åren har 313 personer med koppling till ön köpt andelar i föreningen. Att lanthandeln ägs gemensamt gör att det finns möjlighet att delta i arbetet och påverka verksamhetens inriktning. Att lanthandeln fungerar på ett bra sätt ligger i allas intresse, eftersom den spelar en avgörande roll för möjligheterna att bo på Holmön.

Lanthandeln står inför ett antal utmaningar. Omsättningen behöver öka, särskilt under låg- och mellansäsong. En ökad omsättning skulle också möjliggöra varuinköp från nya leverantörer som kräver större beställningar, vilket skulle ge bättre inköpspris och ett bredare sortiment. Sortimentet kan även breddas genom fler lokala livsmedelsproducenter och nya affärsområden. Med ett bättre utbud ökar attraktiviteten och fler kunder hittar till butiken och omsättningen ökar.

För att tillgodose den växande verksamhetens behov krävs omstrukturering och ombyggnation av butikslokalen, som redan i dag blivit för liten.

VI SKA SE TILL ATT...

...bredda lanthandelns sortiment.

...anpassa lanthandelns butiksytor efter nya behov.

...stärka lanthandelns ekonomi.

...stärka lanthandeln genom nya affärsområden.

	STEG 1	STEG 2	STEG 3
...bredda lanthandelns sortiment.	Bredda sortimentet i den mån det är möjligt utifrån befintliga leverantörer.	Skapa en affärsplan för ökad försäljning, och möjliggöra inköp från nya leverantörer.	Bli en del av en större kedja som Coop eller Ica, antingen genom att öka försäljningen eller genom att lyckas förhandla fram en alternativ lösning.
...anpassa lanthandelns butiksytor efter nya behov.	Omstrukturera den befintliga butiksytan.	Bygga ut lokalen.	
...stärka lanthandelns ekonomi.	Bedriva kampanj för ökad köptrohet.	Öka försäljningen genom ett ökat vistelseunderlag.	Lanthandeln bär sina egna kostnader utan behov av offentliga bidrag för sin överlevnad, med möjlighet att spara kapital till framtida investeringar.
...stärka lanthandeln genom nya affärsområden.	Samarbeta med byggvaruhus och bli ombud för virkesförsäljning.	Investera i enklare brädgård för virkesförsäljning i egen regi.	

LOKAL RESURSANVÄNDNING OCH FÖRÄDLING

Efterfrågan på lokalproducerade råvaror är stort på Holmön, samtidigt som det visat sig finnas ett intresse för odling och förädling av råvaror. Holmön är traditionellt ett fiske och jordbrukssamhälle, men i dagsläget växer markerna igen och yrkesfisket har upphört. Lokal matproduktion begränsas i dagsläget av att det saknas lokaler för förädling på ön. Exempel-

vis skulle ett slakteri på Holmön göra att krångliga djurtransporter på färjan kan undvikas.

Lokal livsmedelsproduktion bidrar till att nå de lokala miljömålen, och sammanfaller med den regionala livsmedelsstrategin. En ökad hållbarhet uppnås också genom att tillvarata avfall och omvandla dem till nya resurser.

VI SKA SE TILL ATT...

...öka självförsörjningsgraden av livsmedel.

STEG 1

- Börja odla på tillgänglig odlingsmark.
- Bilda en jordbruksförening och registrera den som primärproducent hos Länsstyrelsen för att kunna erbjuda råvaror till allmän försäljning.
- Uppmuntra befintliga hönsägare att sälja ägg via lanthandeln. Med upp till 49 hönor krävs inget tillstånd för försäljningen.
- Uppmuntra befintliga djurhållare att sälja kött via lanthandeln.
- Uppmuntra till nyttjande av befintliga lokaler för att prova på livsmedelsförädling, exempelvis i Prästgårdens storkök. Privatperson/förening får förädla ca 10 gånger per år utan särskilt tillstånd.

STEG 2

- Investera i mer storskalig grönsaksodling: till exempel bygge av växthus, inköp av maskiner.
- Möjliggöra för mer storskalig grönsaksodling genom start av nya företag.
- Bedriva storskalig äggproduktion med försäljning till fastlandet.
- Genomföra riktade insatser som möjliggör för fler att hålla djur, exempelvis genom att restaurera och stängsla betesmark.
- Med hjälp av investeringsstöd utveckla lokaler för livsmedelsförädling, till exempel slakteri, bageri eller fiskrenseri.

STEG 3

- Påverka regelverk för att skapa bättre förutsättningar för lokal livsmedelsproduktion, till exempel av fisk.

...öka graden av återbruk.

STEG 1

- Ta tillvara kartongmaterial från lanthandeln och använda som täckmaterial för odling.
- Ta tillvara och kompostera mat som inte sålts på lanthandeln.
- Ta tillvara livsmedel med kort datum och laga matlådor som säljs på lanthandeln.

...hålla markerna öppna.

- Restaurera och odla tillgängliga marker i ideell regi.
- Ta tillvara röjt sly genom att flisa till täckmaterial för odling eller förbränna till biokol.
- Samordna växelbruk mellan bete och odling av mark.

STEG 2

- Investera i en storskalig bokashi-anläggning.

- Skapa en anläggning för biokol för att tillvarata röjt sly, spill från den lokala sågen eller byggprojekt.
- Öka antalet betesdjur på Holmön för att uppnå högre betestryck.

STEG 3

- Verka för en återvinningsanläggning med möjlighet att källsortera alla material.

Ö-LOGISTIK

Allt som fraktas till Holmön kommer med båt över Kvarken. Allt som lämnar ön tar samma väg tillbaka. Dagens färja har delvis begränsad fraktkapacitet och är väderkänslig. Trånga och krångliga av- och pålastningar, bruten kylkedja och svårigheter med att få ut post och paket är andra problem.

Privatägda fordon och släp finns det flera av på Holmön, och nätverken för att hjälpas åt och låna av varandra är informella. Det finns behov av en större samordning av person- och godstrafik på ön. Det finns även behov av att kunna underhålla fordon, och av väderskyddade parkeringsplatser.

Inspiration till att utveckla ö-logistiken har hämtats från bland annat Ramsjö i Väster-norrland, där man startat ett eget logistikföretag som säkerställer transport av tidningar, post, paket och varor när de kommersiella aktörerna inte längre levererar den servicen. Vi har också inspirerats av olika delningstjänster, och av hur samåkning på landsbygd utvecklats i till exempel Småländska Tolg eller Skattungbyn i Dalarna.

Förutsättningarna för att transportera drivmedel till ön bristfälliga. På sikt är det önskvärt att övergå till mer hållbara drivmedel som el, både för klimatet men också för att undvika känsliga drivmedelstransporter över havet.

VI SKA SE TILL ATT...

...tillgången till släp och fraktfordon för privatpersoner ökar.

...godstransporterna förbättras.

...möjligheten att ta emot och skicka post och paket säkerställs.

STEG 1

- Starta en delningspool för privatpersoner där befintliga släpvagnar lånas eller hyrs ut.
- I samråd med Trafikverket Färjerederiet ställa i ordning en avsedd plats för ankommande gods i Norrfjärden på fastlandet.
- Införa paketombud med läsbar värdeväska för legitimationer, för uthämtning av paket i Sävar (närmaste paketombud).

STEG 2

- Starta en professionaliserad uthyrnings verksamhet för släp och fraktfordon, med tydliga villkor och försäkringar.
- Bygga ett stödsäkert väderskydd i Norrfjärdens hamn för ankommande gods.
- Starta ett lokalt fraktföretag med bas på Holmön för att säkerställa transport av varor med bibehållen kylkedja, samt leveranser av paket, tidningar och receptbelagda läkemedel som i dag inte når till Holmön.
- Införa läsbara postvagnar på färjan för säkrare transporter av post.
- Utveckla teknisk infrastruktur för Bank-ID utlämning av paket till ombud i Sävar, för paketleverantörer som ej levererar till Holmön.
- Starta lokalt fraktföretag med särskilt uppdrag att fungera som paketombud.

STEG 3

- Påverka Trafikverket Färjerederiet att trafikera Holmöleden med en färja som har bättre lastkapacitet.
- Påverka Trafikverket Färjerederiet att trafikera Holmöleden med en isklassad färja som säkerställer möjligheten för godstransporter året om.
- Bli fullvärdigt paketombud.

	STEG 1	STEG 2	STEG 3
..persontransporter samordnas bättre.	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla möjligheterna att erbjuda eller efterfråga skjuts via befintliga grupper i sociala medier, eller via någon av de samåknings-appar som finns. • Skapa delningspool med öns befintliga cyklar och bilar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla samåkningsapp som samordnar linjetrafik, färdtjänst och samåkning. • Starta uthyrning av mer moderna och klimatsmarta fordon. • Starta taxi- och färdtjänstverksamhet, till exempel som filial till befintlig verksamhet på fastlandet (kräver endast legitimerade förare). 	
...möjligheten att serva bil och cykel på Holmön blir bättre.	<ul style="list-style-type: none"> • Etablera en öppen bil- och cykelverkstad i befintligt garage i Byviken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Starta en verksamhet som utför reparationer och servicearbeten på motorfordon och cyklar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verka för att bilbesiktning ska kunna utföras på Holmön.
...utveckla parkeringsplatserna till att bli mer hållbara och klimatsmarta.	<ul style="list-style-type: none"> • På Holmön: ta ut en parkeringsavgift på existerande parkering, för att börja bygga ett kapital inför framtida investeringar. • På fastlandet: Inventering av garage och elstolpar, och hur de nyttjas i dagsläget. Ta fram standardavtal för att underlätta andrahandsuthyrning av garage under perioder de inte väntas bli använda av ägaren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygga carports och cykelgarage för att skydda mot väder och vind. • Installera motorvärmarruttag för att undvika kallstarter, och för möjligheten att ladda elbil. • Installera låsbara skåp med laddningsmöjlighet för batterier till elcyklar. • Uppmuntra till val av klimatsmarta fordon med lägre parkeringsavgifter för exempelvis laddhybrider och elbilar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Installera snabbbladdare för elbil.
...tillgången till bensin är tillräcklig för behoven.	<ul style="list-style-type: none"> • ADR-utbilda lokal chaufför på ön som kan transportera drivmedelstanken (farligt gods). 	<ul style="list-style-type: none"> • Etablera en ny mer modern drivmedelsanläggning i Byviken för självservice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till långsiktig utfasning av bensindrivna fordon, till förmån för hållbara alternativ.

**HANDLA PÅ
HOLMÖN**

holmön.com/lanthandeln

BETALTJÄNSTER OCH PAKETERBJUDANDEN

En förutsättning för att stärkt ekonomi är att kunna ta betalt. Kontanter används allt mer sällan, och det kan vara krångligt eller dyrt att investera i ett betalsystem om du är en liten aktör.

Ett behov som finns är ett samordnat betalsystem. Holmöns Lanthandel har i dagsläget ett väl utvecklat kassasystem och viss erfarenhet av att agera ombud för försäljning för andra arrangemang och verksamheter. Att bygga vidare på Lanthandels betalsystem och erbjuda möjlighet att ta betalt och administrera bokningar/tjänster för andra företag och

föreningar på ön skulle göra det lättare för nya/mindre aktörer att erbjuda och ta betalt för sina tjänster.

Ett sätt att locka fler turister skulle kunna vara att erbjuda tydliga och enkla paket-erbjudanden. Med paketering av varor och tjänster behöver köparen bara betala vid ett tillfälle, samtidigt som varje enskild aktör som bidrar till erbjudandet inte själv behöver ha ett eget fullvärdigt kassasystem.

VI SKA SE TILL ATT...

...underlätta konsumtion av matvaror på lant-handeln.

...möjliggöra för fler arbetstillfällen.

...förtydliga vad Holmön som besöksmål har att erbjuda.

...förenkla för föreningar att få in medlemsavgiften.

	STEG 1	STEG 2	STEG 3
...underlätta konsumtion av matvaror på lant-handeln.	<ul style="list-style-type: none">Erbjuda färdiga matkassar med olika teman, till exempel Utflykts- eller helgkassen. Förbeställs och betalas på plats.	<ul style="list-style-type: none">Erbjuda beställning och betalning av vissa varor och paketerbjudanden via lanthandelns e-butik. Förbetalda varor kan hämtas utanför ordinarie öppettider.Möjliggöra för lanthandeln att ha obemannade öppettider med hjälp av nya digitala lösningar.	
...möjliggöra för fler arbetstillfällen.		<ul style="list-style-type: none">Etablera ett lokalt egenanställningsföretag.Etablera en lokal bokförings- och redovisningstjänst för att underlätta för fler att våga starta egen firma.	
...förtydliga vad Holmön som besöksmål har att erbjuda.	<ul style="list-style-type: none">Samordna turistinformation och paketerbjudanden på befintlig gemensam hemsida (visitholmon.se).	<ul style="list-style-type: none">Möjliggöra bokning och förhandsbetalning för olika paketerbjudanden via befintlig gemensam hemsida (visitholmon.se).	
...förenkla för föreningar att få in medlemsavgiften.	<ul style="list-style-type: none">Möjliggöra betalning av medlemsavgifter till öns föreningar via Holmöns Lanthandel.	<ul style="list-style-type: none">Samordna påminnelser om medlemavgifter genom ett gemensamt betalsystem.	

ÖKAT VISTELSEUNDERLAG

Ökat vistelseunderlag växelverkar med utvecklingen av alla delar i samhället. Att utveckla besöksnäringen är ett konkret sätt att öka underlaget. Därtill behöver det finnas tillgängliga bostäder. Nya alternativa boendelösningar kan möjliggöra för fler att vistas mer på ön. För att läsa mer om begreppet vistelseunderlag, se dokumentet Lokalekonomisk analys Holmön.

VI SKA SE TILL ATT...

...öka antalet turister över hela året.

...göra det enklare att bosätta sig på Holmön.

STEG 1

- Skapa paketerbjudanden utifrån befintlig service och göra det tydligare och synligare vad Holmön kan erbjuda turister.
- Sammanställa en tydligare och mer utåtriktad arrangemangskalender som förmedlar Holmöns kulturhändelser, festivaler och andra arrangemang.

- Inventera vilka bostäder som står outnyttjade hela eller delar av året, som skulle kunna erbjudas till uthyrning.

STEG 2

- Starta nya företag eller verksamheter som tillvaratar och utvecklar turismen. Till exempel sommarcafé, eller upplevelser inriktade på friluftsliv, hav och natur.
- Starta en festival eller dylikt som inte äger rum under högsäsong, för att locka till besök mer spritt under året.

- Skapa enklare hyresbostäder som möjliggör boende utan stor kontantinsats.
- Skapa anpassade seniorbostäder, för att underlätta för äldre att bo kvar på ön och samtidigt underlätta för generationsväxling.

STEG 3

- Säkerställa året-runt-trafik med färjan för att kunna satsa på turism under hela året.

- Påverka Umeå kommun att säkerställa vattentillgången på ön, som i dag är för knapp och hindrar nybyggnation.
- Påverka Umeå kommun att satsa på omsorg för barn och äldre, för att öka inflyttningen till Holmön.

RESAN HAR BÖRJAT

Redan under arbetets gång med att ta fram denna handlingsplan, började vi genomföra aktiviteter på steg 1 och steg 2-nivå. Vi såg nämligen inget skäl att vänta, och det är spännande att saker händer. När denna handlingsplan publiceras har vi redan skapat flera ringar på vattnet. För löpande uppdatering av hur arbetet fortskrider, besök holmon.se och klicka dig vidare till Holmöns Utvecklingsforum, HUF.

